

పజ్జమ కాణ్డె - బృతీయ ప్రశ్న

పారిఁడమ్ || విష్ణుముఖాఙ్తివిష్ణు-ముఖాఁ | వై | దేవాః | చన్దోర్ధిరితిచన్ద-భిః | ఇమాన్
 లోకాన్ | అనపజ్జయ్యమిత్త్యనప-జయ్యమ్ | అభీతి | అజయన్తి | యత్ | విష్ణుక్రమానితి
 విష్ణు-క్రమాన్ | క్రమతే | విష్ణుః | ఏవ | భూత్వా | యజమానః | చన్దోర్ధిరితిచన్ద-భిః |
 ఇమాన్ | లోకాన్ | అనపజ్జయ్యమిత్త్యనప-జయ్యమ్ | అభీతి | జయతి | విద్యోః | క్రమః |
 అసి | అభిమాతి హేత్యభిమాతి-హ | ఇతి | అహ | గాయత్రీ | వై | పృథివీ | త్రిష్టబమ్ |
 అన్తరీక్షమ్ | జాగతీ | ద్యౌః | ఆసుష్మభీరిత్యాసు-స్తుభిః | దిశః | చన్దోర్ధిరితిచన్ద-భిః | ఏవ |
 ఇమాన్ | లోకాన్ | యథాపూర్వమితియథా-పూర్వమ్ | అభీతి | జయతి | ప్రజాపతిరితి
 ప్రజా-పతిః | అగ్నిమ్ | అస్పృజత | సః | అస్మాత్ | సృష్టః || ౧ || పరాజే | ఐత్ | తమ్ |
 ఏతయా | అన్వితీ | ఐత్ | అక్రన్తత్ | ఇతి | తయా | వై | సః | అగ్నేః | ప్రియామ్ | ధామ |
 అవేతి | అరున్త | యత్ | ఏతామ్ | అన్వాహేత్యను-ఆహ | అగ్నేః | ఏవ | ఏతయా | ప్రియామ్
 ధామ | అవేతి | రున్తే | ఈశ్వరః | వై | ఏషః | పరాజే | ప్రదఘజతిప్ర-దఘః | యః | విష్ణు
 క్రమానితివిష్ణు-క్రమాన్ | క్రమతే | చతస్పృభిరితిచతస్ప-భిః | ఏతి | వర్తతే | చత్వారి |
 చన్దాగ్ంసి | చన్దాగ్ంసి | ఖలు | వై | అగ్నేః | ప్రియా | తనూః | ప్రియామ్ | ఏవ | అస్య |
 తనువమ్ | అభీతి || ౨ || పర్యావర్తతఇతిపరి-ఆవర్తతే | దక్షిణా | పర్యావర్తతఇతిపరి-
 ఆవర్తతే | స్వమ్ | ఏవ | వీర్యమ్ | అన్వితీ | పర్యావర్తతఇతిపరి-ఆవర్తతే | తస్మాత్ | దక్షిణః |
 అర్ఘః | ఆత్మసః | వీర్యావత్తరఇతివీర్యావత్-తరః | అథోఇతి | ఆదిత్యస్య | ఏవ | ఆచృత
 మిత్యా-చృతమ్ | అన్వితీ | పర్యావర్తతఇతిపరి-ఆవర్తతే | శున్తశ్చేవమ్ | అజగ్రమ్ |

వరుణః | అగ్రహ్లాత్ | సః | ఏతామ్ | వారుణీమ్ | అపశ్యత్ | తయా | వై | సః | అత్మాసామ్ |
 వరుణప్రాకాదితీవరుణ-ప్రాకాత్ | అముఖ్ | వరుణః | వై | ఏతమ్ | గృహ్లాతి | యః |
 ఉహమ్ | ప్రతిముఖతఃప్రతి-ముఖతే | ఉదితీ | ఉత్తమమిత్యత్-త్వమ్ | వరుణః |
 ప్రాశమ్ | అస్యత్ | ఇతి | అహ | అత్మాసామ్ | ఏవ | ఏతయా || ౩ || వరుణప్రాకాదితీవరుణ-
 ప్రాకాత్ | ముఖ్ | ఏతి | త్వా | అహార్షమ్ | ఇతి | అహ | ఏతి | హి | ఏనమ్ | హరతి |
 ద్రువః | తిష్ఠ | అవరాచరిత్యవ-రాచరిః | ఇతి | అహ | ప్రతిస్థిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | విశః |
 త్వా | సర్వాః | వాఙ్మస్తు | ఇతి | అహ | ఏతా | ఏవ | ఏనమ్ | సమితి | అర్థయతి | అస్మిన్ |
 రాప్తమ్ | అధీతి | క్రయ | ఇతి | అహ | రాప్తమ్ | ఏవ | అస్మిన్ | ద్రువమ్ | అకః | యమ్ |
 కామయేత | రాప్తమ్ | స్యాత్ | ఇతి | తమ్ | మనసా | ధ్యాయేత్ | రాప్తమ్ | ఏవ | భవతి || ౪ ||
 అగ్రే | బృహన్న | ఉషసామ్ | ఉర్షుః | అస్యాత్ | ఇతి | అహ | అగ్రమ్ | ఏవ | ఏనమ్ |
 సమానాసామ్ | కరోతి | నిర్లగ్నవానితీనిః-జగ్నివాన్ | తమసః | ఇతి | అహ | తమః | ఏవ |
 అస్యాత్ | అవేతి | హన్తి | జ్యోతిషా | ఏతి | అగ్రాత్ | ఇతి | అహ | జ్యోతిః | ఏవ | అస్మిన్ |
 దధాతి | చతస్పభిరితిచతస్ప-భిః | సాదయతి | చత్వారి | ఛన్దాగ్ంసి | ఛన్దోభిరితిఛన్దః-
 భిః | ఏవ | అతిచృన్తసేత్యతి-ఛన్తసా | ఉత్తమయేత్యత్-త్వయా | వర్ష | వై | ఏషా |
 ఛన్తసామ్ | యత్ | అతిచృన్తాఇత్యతి-ఛన్తాః | వర్ష | ఏవ | ఏనమ్ | సమానాసామ్ | కరోతి |
 సర్వతీతిసత్-వతి || ౫ || భవతి | సత్త్వమితిసత్-త్వమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | గమయతి |
 వాఙ్మపేదేతివాఙ్మ-పేదే | ఉపేతి | తిష్ఠతే | ఏతేన | వై | వాఙ్మపీరితివాఙ్మ-పీః | భాలన్తసః |
 అగ్రేః | ప్రియమ్ | ధామ | అవేతి | అరున్త | అగ్రేః | ఏవ | ఏతేన | ప్రియమ్ | ధామ |
 అవేతి | దున్తే | ఏతాదశమ్ | భవతి | ఏకధేత్యక-ధా | ఏవ | యజమానే | వీర్ష్యమ్ | దధాతి |

స్తామేన । వై దేవాః । అస్మిన్న । లోకే । ఆర్జువన్న । ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః । అముష్మిన్న ।
 స్తామస్య । ఇవ । ఖలు । వై । ఏతత్ । రూపమ్ । యత్ । వాఙ్మప్రమితివాఙ్మ-ప్రమ్ । యత్ ।
 వాఙ్మప్రేతేతివాఙ్మ-ప్రేత । ఉపతిష్ఠతఇత్యుప-తిష్ఠతే ॥౧౬॥ ఇమమ్ । ఏవ । తేన । లోకమ్ ।
 అభీతి । జయతి । యత్ । విష్ణుక్రమానితివిష్ణు-క్రమాన్ । క్రమతే । అముమ్ । ఏవ । శైః ।
 లోకమ్ । అభీతి । జయతి । పూర్వేద్యుః । ప్రేతి । క్రామతి । ఉత్తరేద్యుః । ఉపేతి । తిష్ఠతే ।
 తస్మాత్ । యోగే । అన్యాసామ్ । ప్రణానామితిప్ర-ణాసామ్ । మనః । క్షేమే । అన్యాసామ్ ।
 తస్మాత్ । యాయావరః । క్షేమ్యస్య । ఈశే । తస్మాత్ । యాయావరః । క్షేమ్యమ్ । అద్యపస్య
 తీత్యధి-అవస్యతి । ముష్టితి । కరోతి । వాచీమ్ । యచ్ఛతి । యజ్ఞస్య । ధృత్యై ॥౧౭॥

॥ సృష్టోఽథైతయాభవతిసద్యత్యుపతిష్ఠతేద్విచత్వారిగంశచ ॥౧౮॥

అన్నపతఇత్యన్న-పతే । అన్నస్య । సః । దేహి । ఇతి । ఆహ । అగ్నిః । వై । అన్నపతి
 రిత్యన్న-పతిః । సః । ఏవ । అన్తై । అన్నమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । అనమివస్య । శుష్పిడః ।
 ఇతి । ఆహ । అయక్ష్మస్య । ఇతి । వావ । ఏతత్ । ఆహ । ప్రేతి । ప్రదాతారమితిప్ర-
 దాతారమ్ । తారిషః । ఊర్జమ్ । సః । ధేహి । ద్విపదఇతిద్వి-పదే । చతుష్పదఇతిచతుః-
 పదే । ఇతి । ఆహ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏవ । ఏతామ్ । ఏతి । శాన్తే । ఉదితి । ఉ । త్వా ।
 విశ్వే । దేవాః । ఇతి । ఆహ । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । వై । విశ్వే । దేవాః ॥౧౯॥ ప్రాణైరితిప్ర-
 అనైః । ఏవ । ఏనమ్ । ఉదితి । యచ్ఛతే । అగ్నీ । భరన్తు । చిత్తిభిరితిచిత్తి -భిః । ఇతి ।
 ఆహ । యస్మై । ఏవ । ఏనమ్ । చిత్రాయ । ఉద్యచ్ఛతఇత్యుత్-యచ్ఛతే । తేన । ఏవ । ఏనమ్ ।
 సమితి । అర్చయతి । చతస్పభిరితిచతస్ప-భిః । ఏతి । సాదయతి । చత్వారి । చన్దాగేని ।
 ఛన్దోభిరితి ఛన్దః-భిః । ఏవ । అతిచ్ఛన్దసేత్యతి-చ్ఛన్దసా । ఉత్తమయేత్యుత్-త్తమయే ।

వర్షం । వై । ఏషా ధర్మసాహి । యత్ । అత్యుత్సాహకా-ధర్మా । వర్షం । ఏషా ఏషామ్ ।
 సమావాసామ్ । కర్తాత్ । సద్భూతిసత్-వత్ । భవతి । సద్భూతిసత్-కర్మం । ఏషా ।
 ఏనమ్ । గమయతి । ప్రేతే । ఇత్ । అగ్నిః । జ్యోతిష్మాన్ ॥౧౧॥ యాహ్ని । ఇతి । అహ్నిః । జ్యోతిః ।
 ఏవ । అస్మిన్మి । దధాతి । తనువా । వై । ఏషా । హిసన్తి । యమ్ । హిసన్తి । మా ।
 హిగ్ంసీః । తనువా । ప్రజాపతీ-జా । ఇతి । అహ్నిః । ప్రజాపతీ-జా-ధర్మం । ఏషా ।
 ఏనమ్ । తమయతి । రక్షాగోసి । వై । ఏతత్ । యజ్ఞమ్ । సచన్తి । యత్ । అసా । ఉద్భవతి-కర్మ-
 సర్వత్ । అత్రస్వత్ । ఇతి । అన్వితే । అహ్నిః । రక్షాసామ్ । అపవాత్యా-కర్మ-పాశ్చై । అపసా ।
 వచాన్తి । అపరితమి-కర్మ-చిత్తిమ్ । ఏవ । అస్మిన్మి । దధాతి । తస్మాత్ । అసన్తి । చ । రుచీ ।
 చ । అతీనామ్ । అపరితతమా-వికర్మ-పరిత-తమో ॥౧౨॥ అపరితమా-వికర్మ-పరిత-మాన్ ।
 భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద సమిధేతసమ్-ఇహా । అగ్నిమ్ । ద్రువన్యత । ఇతి । పుత్రాస్తు
 పిత్రా-మితీ-పుత్ర-అనుపిత్రామ్ । అవసిత-కర్మ-సితే । సమిధ-మితీ-సమ్-ఇహమ్ । ఏతే ।
 దధాతి । యథా । అతిథయే । అగతాయే-త్యా-గతాయు । సర్విష్యత్ । అతిథ్యమ్ । త్రియతే ।
 తాద్యత్ । ఏవ । తత్ । గాయత్రియా ॥ బ్రాహ్మణ్యం । గాయత్రిః । హి ॥ బ్రాహ్మణః । త్రిపుటా ।
 రాజన్యం । త్రిపుటాః । హి । రాజన్యం । అభ్యుక్తమ్-సు । భస్మం । ప్రేతే । వేశయతి ।
 అప్యయో-ని-కర్మ-యో-నిః । వై । అగ్నిః । స్వామ్ । ఏవ । ఏనమ్ । యోసీమ్ । గమయతి ।
 తస్య-ని-కర్మ-భిః । ప్రేతే । వేశయతి । త్రిపుదితీ-త్రి-పుత్ । వై ॥౧౩॥ అగ్నిః । యావాన్ ।
 ఏవ । అగ్నిః । తమ్ ॥ ప్రతిష్ఠా-మితీ-ప్రతి-స్థామ్ । గమయతి । పరేతే । వై । ఏషా । అగ్నిమ్ ।
 వచతి । యః । అభ్యుక్తమ్-సు । భస్మం ॥ ప్రవేశయతీ-తీ-ప్ర-వేశయతి । జ్యోతిష్కరీ-భామ్ ।
 అవేతే । దధాతి । జ్యోతిః । ఏవ । అస్మిన్మి । దధాతి । రాస్మామ్ । ప్రతిష్ఠా-మితీ-ప్ర-

స్మిత్యై వరేతి | వై | ఏమ | ప్రణామితీ ప్ర-జాపి | ప్రకూన్ | కృష్ణతి | యా | అప్రకృష్టా-
 సు | భస్మ | ప్రవేశయతీతీప్ర-వేశయతి | పునః | అర్చా | కృషా | కృష్యా | ఇతి | పునః |
 ఉదైతీశ్యుత్-ఇతి | ప్రణామితీప్ర-జాపి | ఏవ | ప్రకూన్ | అకృష్టా | ధర్మ | పునః | త్వా |
 అర్చిత్యా || ౧౨ || రుద్రా | వసవః | సమితీ | అన్తత్యాపి | ఇతి | అపా | ఏతా | వై | ఏకమ్ |
 దేవతాః | అగ్రే | సమితీ | అన్తత | తాభిః | ఏవ | ఏనమ్ | సమితీ | అన్తే | తోఠ | సు | తోర్తి |
 ఇతి | ఉపేతి | తిన్తతే | తోఠయతి | ఏవ | ఏనమ్ | తస్మాత్ | సుప్తి | ప్రణామితీ-తా |
 ప్రేతి | ఋద్వన్తే | యథాస్థానమితీయథా-స్థానమ్ | ఉపేతి | తిన్తతే | తస్మాత్ | యథాస్థానమితీ
 యథా-స్థానమ్ | పుకవః | పునః | ఏకృత్యా-ఇత్య | ఉపేతి | తిన్తతే || ౧౩ ||

|| నైవిశ్వదేవాకోఠిస్తానపరితకయాత్రివృద్వాత్రిత్యాద్విశ్వాగోకర్షు || ౨ ||

యావతి | వై | పృథివీ | తస్యై | యమః | అధిపత్యమిత్యాధీ-పత్యమ్ | సమితీ | అయాయా
 యః | వై | యమమ్ | దేవయజనమితీదేవ-యజనమ్ | అస్యా | అస్యాద్యేత్యసా-
 యాచ్య | అగ్నిమ్ | చినుతే | యమాయ | ఏనమ్ | సు | చినుతే | అపేతి | ఇత | ఇతి | అధ్వపసాయ
 యతీత్యధి-అవసాయయతి | యమమ్ | ఏవ | దేవయజనమితీదేవ-యజనమ్ | అన్తై |
 నిర్యాద్యేతీనిః-యాచ్య | అత్మనే | అగ్నిమ్ | చినుతే | ఇప్యగ్రేదేతీమ-అగ్రేణ | వై | అస్యా |
 అనామృతమిత్యా-మృతమ్ | ఇప్యస్తే | స | అవిస్వన్తి | తే | దేవాః | ఏకత్ | యజాః | అపత్యన్తి
 అపేతి | ఇత | ఇతి | యత్ | ఏతేన | అధ్వపసాయయతీత్యధి-అవసాయయతి || ౧౪ ||
 అనామృతమిత్యా-మృతే | ఏవ | అగ్నిమ్ | చినుతే | ఉదితీ | హన్తి | యత్ | ఏవ | అస్యా |
 అమేద్యమ్ | తత్ | అపేతి | హన్తి | అపః | అపేతి | ఉక్షతి | తాన్తే | గిరతాః | నీతి | వవతి |
 ఏకత్ | వై | అగ్నే | వైశ్వానరస్య | రూపమ్ | రూపేణ | ఏవ | వైశ్వానరమ్ | అవేతి | రున్తే |

అపహరణం, నీతి, వచనం, పుష్కలం, వై, ఏషా, ప్రాజాపత్యమితీంద్ర-అననమ్, యత్, అపహరణం, ఏషా, ప్రాజాపత్యమితీంద్ర-అననమ్, అగ్నిమ్, దినుతే, అభోజితీ, సంజ్ఞానమితీనమ్-
 జ్ఞానమ్, ఏషా, సంజ్ఞానమితీనమ్-జ్ఞానమ్, ఏషా, ఏతత్ || ౧౧ || ప్రభూనామ్, యత్, అపహరణం, ద్యావాభృథివీరితి ద్యావా-భృథివీ, సహ, అస్మామ్, తేజితీ, వియతీరితి వి-యతీ, అబ్రాతామ్, అస్మి, ఏషా, నా, సహ, యజ్ఞయమ్, అతీ, యత్, అముష్యా, యజ్ఞయమ్, అనీక, తత్, అస్మామ్, అదధాత్, తే, అపహరణం, అభవన్, యత్, అస్మామ్, యజ్ఞయమ్, అనీక, తత్, అముష్యామ్, అదధాత్, తత్, అయ, చప్రమనీ, కృష్ణమ్, అపహరణం, దివప్రవృత్తివి-
 వప్రన్, అయ, ద్యాయత్, ద్యావాభృథివీరితి ద్యావా-భృథివీ, ఏషా, యజ్ఞయమ్, అగ్నిమ్, దినుతే, అయమ్, స, అగ్ని, జితీ, విశ్వామిత్రస్యేతి విశ్వ-మిత్రస్య || ౧౨ || సూక్ష్మమితీసు-శక్తమ్, భవతి, ఏతేన, వై, విశ్వామిత్రజితీవిశ్వ-మిత్రః, అగ్ని, ప్రీయమ్, రామ, అవేతి, అయన్, అగ్నే, ఏషా, ఏతేన, ప్రీయమ్, రామ, అవేతి, రున్, చన్వోర్నిరితి
 చన్వః-భిః, వై, దేవా, సువర్ణమితీసువః-గమ్, లోకమ్, అయన్, చతస్రః, ప్రాచీ, అవేతి, దధాతి, చక్రాతి, చన్వగీంసి, చన్వోర్నిరితి చన్వః-భిః, ఏషా, తత్, యజమానః, సువర్ణమితీసువః-గమ్, లోకమ్, ఏతి, తేషామ్, సువర్ణమితీసువః-గమ్, లోకమ్, యతామ్, దిశః, సమితి, అభీయన్, తే, ద్వేజితీ, పురస్తాత్, సమీచీరితి, అవేతి, అదదత్, ద్వేజితీ || ౧౩ || పశ్యాత్, సమీచీరితి, తాభి, వై, తే, దిశః, అధ్యగ్ంహన్, యత్, ద్వేజితీ, పురస్తాత్, సమీచీరితి, అపచరాతీష్యప-చరాతి, ద్వేజితీ, పశ్యాత్, సమీచీరితి, దిశామ్, విద్యత్యాజితీవి-ద్యత్యై, అభోజితీ, ప్రతపః, వై, చన్వగీంసి, ప్రభూన్, ఏషా, అస్మి, సమీచీ, దధాతి, అభి, అవేతి, దధాతి, అస్మాక్తరేకృష్ణా-అక్షరా, గ్రామ్యుశ్చ

గాయత్రీ | అగ్ని | యావాన్ | ఏవ | అగ్ని | తమ్ | చిసుతే | అప్తి | ఉపేతి | దధాతి |
 అప్తాక్షరేత్యప్తా-అక్షరా | గాయత్రీ | గాయత్రీ | సువర్ణమితిసువ-గమ్ | లోకమ్ | అశ్మసా |
 వేద | సువర్ణస్యేతిసువ-గస్య | లోకస్య || ౧౮ || ప్రజ్ఞాత్వాతిప్ర-జ్ఞాత్వై | త్రయోదశతి
 త్రయః-దశ | లోకమ్పుటాతిలోకమ్-భూటా | ఉపేతి | దధాతి | ఏకవిగ్ంశతిరత్యేక-
 విగ్ంశతిః | నమితి | పద్మనే | ప్రతిష్ఠేతిప్రతి-స్థా | వై | ఏకవిగ్ంశత్యేక-విగ్ంశః | ప్రతిష్ఠే
 ప్రతి-స్థా | గార్హపత్యతిగార్హ-పత్య | ఏకవిగ్ంశత్యేక-విగ్ంశస్య | ఏవ | ప్రతిష్ఠా
 మితిప్రతి-స్థామ్ | గార్హపత్యమితిగార్హ-పత్యమ్ | అసు | ప్రతీతి | తిష్ఠతి | ప్రతీతి |
 అగ్నిమ్ | చిన్వాసః | తిష్ఠతి | యః | ఏవమ్ | వేద | పఞ్చదితీకమితిపఞ్చ-దితీకమ్ | చిన్విత
 ప్రథమమ్ | చిన్వాసః | పాఞ్చ | యజ్ఞః | పాఞ్చా | పశవః | యజ్ఞమ్ | ఏవ | పశూన్ | అవేతి
 రున్తే | త్రిచీకమితిత్రి-చీకమ్ | చిన్విత | ద్వితీయమ్ | చిన్వాసః | త్రయః | ఇమే | లోకాః |
 ఏమ | ఏవ | లోకమ్ || ౧౯ || ప్రతీతి | తిష్ఠతి | ఏకదితీకమితిక-చీకమ్ | చిన్విత |
 తృతీయమ్ | చిన్వాసః | ఏకధేత్యేక-ధా | వై | సువర్ణమితిసువ-గః | లోకః | ఏకవృత్యేక-
 వృతా | ఏవ | సువర్ణమితిసువ-గమ్ | లోకమ్ | ఏతి | పురీషేణ | అభీతి | ఉహతి | తస్మాత్
 మాగ్ంసేన | అస్తి | ఛన్నమ్ | న | దుశ్శర్యేతిదుః-చర్మా | భవతి | యః | ఏవమ్ | వేద | పఞ్చ
 చితయః | భవన్తి | పఞ్చభిరితిపఞ్చ-భిః | పురీషైః | అభీతి | ఉహతి | దశ | నమితి |
 పద్మనే | దశాక్షరేతిదశ-అక్షరా | విరాడితివి-రాట్ | అస్మమ్ | విరాడితివి-రాట్ | విరాడితి
 వి-రాజీ | ఏవ | అన్నాద్యత్యన్న-అద్యే | ప్రతీతి | తిష్ఠతి || ౨౦ ||

|| అర్ధపస్తాయతి హ్యతద్విశ్వామిత్రస్యాదధతర్వేలోకస్యలోకేషుసప్తచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౨౧ ||

వీతి | వై | ఏతా | ద్విష్టాత్యేతి | యః | ద | పురా | అగ్నిః | యః | చ | ఉభాయామ్ |

నమితి | ఇతమ్ | ఇతి | చతస్పరితి | చతస్ప-భిః | సమ్ | నీతి | వప్తి | చత్వారి | ఛన్దాగ్ంసి |
 ఛన్దాగ్ంసి | ఖలు | వై | అగ్నేః | ప్రియా | తనూ | ప్రియయా | ఏవ | ఏనా | తనువా |
 నమితి | శాన్తి | నమితి | ఇతమ్ | ఇతి | అహా | తస్మాత్ | బ్రాహ్మణా | క్షత్రమ్ | నమితి |
 ఏతి | యత్ | సన్న్య వ్యేతీనమ్ -న్యన్య | వివారతీతివి-వారతి | తస్మాత్ | బ్రాహ్మణా | క్షత్రమ్ |
 వీతి | ఏతి | ఋతుభిరిత్యు-భిః || ౨౧ || వై | ఏతమ్ | దీక్షయన్తి | సః | ఋతుభిరిత్యు-
 భిః | ఏవ | విముచ్యంతివి-ముచ్య | మాతా | ఇవ | పుత్రమ్ | పృథివీ | పురీష్యమ్ | ఇతి |
 అహా | ఋతుభిరిత్యు-భిః | ఏవ | ఏనమ్ | దీక్షయిత్వా | ఋతుభిరిత్యు-భిః | వీతి |
 ముచ్చతి | వైశ్వానర్యా | శిక్యమ్ | ఏతి | దత్తే | స్వదయతి | ఏవ | ఏనత్ | నైర్ఋతీరితీనైః-
 ఋతీః | కృష్ణాః | త్రిస్రః | తుషపక్వాంతితుష-పక్వా | భవన్తి | నిర్ఋత్యాంతినిః-ఋత్యై |
 వై | ఏతత్ | భాగధేయమితిభాగ-ధేయమ్ | యత్ | తుషాః | నిర్ఋత్యాంతినిః-ఋత్యై |
 రూపమ్ | కృష్ణమ్ | రూపేణ | ఏవ | నిర్ఋతిమితినిః-ఋతిమ్ | నిరవదయతంతినిః-
 అవదయతే | ఇమామ్ | దిశమ్ | యన్తి | ఏషా || ౨౨ || వై | నిర్ఋత్యాంతినిః-ఋత్యై | దిక్ |
 స్వాయామ్ | ఏవ | దిశి | నిర్ఋతిమితినిః-ఋతిమ్ | నిరవదయతంతినిః-అవదయతే |
 స్వకృతంతిస్వ-కృతే | ఇరిణే | ఉపేతి | దధాతి | ప్రదరంతిప్ర-దరే | వా | ఏతత్ | వై |
 నిర్ఋత్యాంతినిః-ఋత్యై | ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ | స్వే | ఏవ | ఆయతనంత్యా-
 యతనే | నిర్ఋతిమితినిః-ఋతిమ్ | నిరవదయతంతినిః-అవదయతే | శిక్యమ్ | అభి |
 ఉపేతి | దధాతి | నైర్ఋతంతినిః-ఋతః | వై | పాశః | సాక్షాదితీన-అక్షాత్ | ఏవ | ఏనమ్ |
 నిర్ఋతిపాశాదితీనిర్ఋతి-పాశాత్ | ముచ్చతి | త్రిస్రః | ఉపేతి | దధాతి | శ్రేధావిహితంతి
 శ్రేధా-విహితః | వై | పురుషః | యావాన్ | ఏవ | పురుషః | తస్మాత్ | నిర్ఋతిమితినిః-

ఋత్విమ్ । అవేతి । యజతే । పరాచీ । ఉపేతి ॥౨౩॥ దధాతి । పరాచీమ్ । ఏవ । అస్మాత్ ।
 నిర్ఋత్విమిత్విని-ఋత్విమ్ । ప్రేతి । నుదతే । అప్రేతిక్షమిత్వపతి-క్షత్విమ్ । ఏతి । యన్తి ।
 నిర్ఋత్విత్విని-ఋత్విమ్ । అన్తర్హిత్యాత్వస్య-హిత్యై । మార్షయిత్వా । ఉపేతి । తిష్ఠన్తి ।
 మేధ్యత్వాయేతిమేధ్య-త్వాయ । గార్హపత్యమితిగార్హ-పత్యమ్ । ఉపేతి । తిష్ఠన్తి । నిర్ఋత్వి
 లోకమితినిర్ఋత్వి-లోకే । ఏవ । చరిత్వా । పూతా । దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । ఉపాపర్ష
 ఇత్వప-అపర్షన్తి । ఏకయా । ఉపేతి । తిష్ఠన్తి । ఏకభేత్క-ధా । ఏవ । యజమానే । వీర్యమ్
 దధతి । నివేశనమితిని-వేశనః । సజ్జమనమితిసమ్-గమనః । వసూనామ్ । ఇతి । అహా । ప్రజేతి
 ప్ర-జా । వై । ప్రశవః । వసు । ప్రజయేతిప్ర-జయా । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రకుభిరితిప్రకు-భిః ।
 సమితి । అర్చయన్తి ॥౨౪॥ ఋతుభిరేషాపరాచీరుషాష్టాచత్వారిగంశచ ॥౪॥

పురుషమాత్రేణేతిపురుష-మాత్రేణ । వీతి । మిమీతే । యజ్జేన । వై । పురుషః ।
 సమ్మితమితిసమ్-మితః । యజ్జపరుషేతియజ్జ-పరుషా । ఏవ । ఏనమ్ । వీతి । మిమీతే ।
 యావాన్ । పురుషః । ఊర్షబాహురిత్యూర్ష-బాహుః । తావాన్ । భవతి । ఏతావత్ । వై ।
 పురుషే । వీర్యమ్ । వీర్యణ । ఏవ । ఏనమ్ । వీతి । మిమీతే । పక్షీ । భవతి । న । హి ।
 అపక్షః । పతితుమ్ । అర్హతి । అర్హన్తి ॥ పక్షౌ । ద్రాఘీయాగంసౌ । భవతః । తస్మాత్ । పక్ష
 ప్రవయాగంసీతిపక్ష-ప్రవయాగంసి । వయాగంసి । వ్యామమాత్రావితివ్యామ-మాత్రా । పక్షౌ
 చ । పుచ్చమ్ । చ । భవతి । ఏతావత్ । వై । పురుషే । వీర్యమ్ ॥౨౫॥ వీర్యసమ్మితమితివీర్య-
 సమ్మితః । వేణునా । వీతి । మిమీతే । అగ్నేయః । వై । వేణుః । సయోనిత్వాయేతిసయోని-త్వాయ
 యజాషా । యుసక్తి । యజాషా । కృషతి । వ్యావృత్వామితివి-అవృత్వై । వృద్ధవేనేతివట్-గ్రవేష
 కృషతి । వట్ । వై । ఋతపః । ఋతుభిరిత్యృతు-భిః । ఏవ । ఏనమ్ । కృషతి । యశ్చ ద్వావశ

గ్రహనీలదానక-గ్రహనీల . సంవత్సరవేదము-వత్సరవేదం . ఏవ . ఇయమ్ వై . అగ్నిమ్ .
 అర్చితాచార్యుః-రాచాత్ . అర్చితే వా ఏవత్ . ద్విగుణమితీర్చ్య-గుణమ్ . అపశ్యత్ .
 కృష్ణమ్ . చ . అశ్వప్రమ్ . చ . తమ వై . ఇమామ్ . చ . అతీత . అర్చితాత్ . యత్ . శ్చప్రమ్ .
 చ . అశ్వప్రమ్ . చ . అప . చ . దవతి . అగ్నిమ్ . అపశ్యత్ . అపశ్యత్ . యత్ . శ్చప్రమ్ .
 ద్య-గుణమ్ . తి . వై . అగ్నిమ్ . అపశ్యత్ . అపశ్యత్ . అర్చితాత్ . ఇతి . అహః .
 యత్ . కృష్ణమ్ . చ . అశ్వప్రమ్ . చ . దవతి . అగ్నిమ్ . అపశ్యత్ . అపశ్యత్ . అర్చితాత్ . ఏతావన్ .
 వై . ప్రశమః . ద్విపాదవతిర్చ్య-పాదః . చ . చతుష్పాదవతిచతు-పాదః . చ . తాన్ . యత్ .
 ప్రాచ . అపశ్యత్ . అపశ్యత్ . సృజత్ . రుద్రాయ అవీత . దర్శాత్ . యత్ . దక్షిణా . దిశ్యత్యవతి
 దిశ్య-ర్చ్య . వీతీ . రుచేత్ . యత్ . ప్రశమః . రక్షాగోవి . హస్త్య . ఉదీచః . ఉదీతీ . స్వజతి
 ఏషా . వై . దేవచతుష్పాదాచితీదేవ-చతుష్పాదామ్ . తాన్ . దిక్ . అప . తామ్ . ఏవ .
 ఏనాత్ . అను . ఉదీతీ . స్వజతి . అర్చితాత్ . ఖదు . ఇమామ్ . దిశమ్ . ఉదీతీ . స్వజతి .
 అహ . వై . అర్చిత్య . ప్రాణవతిప్ర-అను . ప్రాణమితిప్ర-అనుమ్ . ఏవ . ఏనాన్ . అను .
 ఉదీతీ . స్వజతి . దక్షిణా . ప్రయావర్తవతిపరి-అవర్తనే . స్వమ్ . ఏవ . వీర్యమ్ . అన్వితీ .
 ప్రయావర్తవతిపరి-అవర్తనే . తస్మాత్ . దక్షిణః . అర్చః . అర్చనః . వీర్యావర్తవతివీర్యావత్-
 తరు . అర్చితాత్ . అర్చిత్య . ఏవ . అవృతమిత్యా-వృతమ్ . అన్వితీ . ప్రయావర్తవతిపరి-
 అవర్తనే . తస్మాత్ . పరావ్య . ప్రశమః . వీతీ . త్రిప్తనే . ప్రత్యవ్యః . ఏతీ . వర్తనే . త్రిప్రస్తీప్రవతి
 త్రిప్ర-త్రిప్ర . సీతా . అప . కృష్ణతి . త్రిపుత్రమితీత్రి-వృతమ్ . ఏవ . యజ్ఞముఖవతియజ్ఞ-
 ముఖే . వీతీ . యాత్రయతి . ఉపదీ . ప్రవతి . బ్రహ్మాదా . అన్నమ్ . అవేతీ . రున్తే . అర్చే .
 అర్చ . ద్వివతి . ద్విగుణవతిచతుష్క-ర్చి . వేవతి . నప్త . గ్రామ్యా . ఉపదయ . నప్త

అరద్యా । ఉరయాపామ్ । అవరుధ్యావత్సవ-రుద్యై । అన్నసాన్నస్యేత్యసృస్య-అన్నస్య ।
 వచతి । అన్నసాన్నస్యేత్యసృస్య-అన్నస్య । అవరుధ్యావత్సవ-రుద్యై । కృష్టే । వచతి ।
 కృష్టే । హి । ఉపరయః । ప్రతితిచ్చనీతీపతి-తిచ్చన్తి । అనుసీతమిత్యను-సీతమ్ । వచతి ।
 ప్రహిత్యావతివ-త్యాత్తి । ద్వాదశిన్వితీద్వాదశ-ను । సీతాను । వచతి । ద్వాదశ । మాసాః ।
 సంవత్సరవతీసమ్-వత్సరాః । సంవత్సరవతీసమ్-వత్సరేతీ । ఏవ । అస్మై । అస్మిమ్ ।
 వచతి । యత్ । అగ్నిదిదిత్యగ్ని-దిత్ ॥౨౯॥ అసవరుధస్యేత్యసవ-రుధస్య । అస్తీయాత్ ।
 అవరుధ్యేనేత్యవ-రుధ్యేన । వీతి । ఋధ్యేత । యే । వనస్సతీనామ్ । ఫలగ్రహయవతిఫల-
 గ్రహాయః । తాన్ । ఇచ్చే । అవ । ప్రేతి । ఉత్తేత్ । అసవరుధస్యేత్యసవ-రుధస్య । అవరుధ్యా
 వత్సవ-రుద్యై । దిగ్యవతిదిక్-భ్యః । లోష్టాన్ । సమితి । అస్యతి । దిశామ్ । ఏవ । వీర్యేమ్
 అవరుధ్యేత్యవ-రుధ్య । దిశామ్ । వీర్యే । అగ్నిమ్ । చిసుతే । యమ్ । ద్విష్యాత్ । యత్ర ।
 సః । స్యాత్ । తస్యై । దిశః । లోష్టమ్ । ఏతి । హరేత్ । ఇషమ్ । ఉర్దమ్ । అహమ్ । ఇతః ।
 ఏతి । దదే । ఇతి । ఇషమ్ । ఏవ । ఉర్దమ్ । తస్యై । దిశః । అవేతి । రున్తే । క్షోధుకః । భవతి ।
 యః । తస్యామ్ । దిశి । భవతి । ఉత్తరవేదిమిశ్యుత్తర-వేదిమ్ । ఉపేతి । వచతి । ఉత్తర
 వేద్యామిశ్యుత్తర-వేద్యామ్ । హి । అగ్నిః । చీయతే । అథోఇతి । ప్రశవః । వై । ఉత్తరవేదిరిశ్యుత్తర-
 వేదిః । ప్రశూన్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । అథోఇతి । యజ్జపరుషఇతియజ్జ-పరుషః । అనన్తరిత్యా
 ఇత్యనన్తః-ఇత్యై ॥౩౦॥ చభవత్యేతావద్యైపురుషేవీర్యంయత్యప్తజ్ఞాకృష్టంచదిభీతాఅగ్ని
 చిదవప్తజ్ఞావిగోంశతిశ్చ ॥౩౧॥

అగ్నే । తవ । శ్రవః । వయః । ఇతి । సికతాః । నీతి । వచతి । ఏతత్ । వై । అగ్నే ।
 వైత్యానరస్య । సూక్తమితిసు-ఉక్తమ్ । సూక్తేనేతిసు-ఉక్తేన । ఏవ । వైత్యానరమ్ । అవేతి ।

రున్దే । పద్మిరితిపట్-లిః । నీతి । వపతి । పట్ । వై । ఋతపః । సంవర్ధురఱతిసమ్-వర్ధురః ।
 సంవర్ధురఱతిసమ్-వర్ధురః । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సాక్షాదితీస-అక్షాత్ । ఏవ । వైశ్వానరమ్
 అవేతి । రున్దే । సముద్రమ్ । వై । నామ । ఏతత్ । ఛన్యః । సముద్రమ్ । అన్వితీ । ప్రజాఱతి
 ప్ర-జాః । ప్రేతి । జాయన్తే । యత్ । ఏతేసః । నీకతాః । నివవతీతిని-వపతి । ప్రజానామితి
 ప్ర-జానామ్ । ప్రజననానామితిప్ర-జననాయ । ఇష్టాః ॥౨౧॥ వృత్రాయ । వజ్రమ్ । ప్రేతి ।
 అహారత్ । సః । త్రేధా । వీతి । అభవత్ । స్వః । కృతీయమ్ । రభః । కృతీయమ్ । యాపః ।
 కృతీయమ్ । యే । అస్తకృరాఱత్యన్యః-కరాః । అశీర్షన్య । తాః । శర్కరాః । అభవన్య । తత్ ।
 శర్కరాణామ్ । శర్కరత్వమితిశర్కర-త్వమ్ । వజ్రః । వై । శర్కరాః । పశుః । అగ్నిః । యత్ ।
 శర్కరాభిః । అగ్నిమ్ । పరిమినోతీతిపరి-మినోతి । వజ్రేణ । ఏవ । అస్మై । పశున్ । పరీతి ।
 గృహ్లాతి । తస్మాత్ । వజ్రేణ । వశవః । పరిగృహీతాఱతిపరి-గృహీతాః । తస్మాత్ । స్థేయాన్ ।
 అస్థేయసః । న । ఉపేతి । హారతే । త్రిసప్తాభిరితిత్రి-సప్తాభిః । పశుకామస్థేతిపశు-కామస్థ
 ॥౨౨॥ పరీతి । మినుయాత్ । సప్త । వై । శీర్షన్యాః । ప్రాణాఱతిప్ర-అనాః । ప్రాణాఱతిప్ర-
 అనాః । వశవః । ప్రాచైరితిప్ర-అనైః । ఏవ । అస్మై । పశున్ । అవేతి । రున్దే । త్రిణవాభిరితిత్రి-
 నవాభిః । త్రాకృవ్యవతఱతిత్రాకృవ్య-వతః । త్రివృతమితిత్రి-వృతమ్ । ఏవ । వజ్రమ్ । సమ్మృత్య
 తీసమ్-భృత్య । త్రాకృవ్యాయ । ప్రేతి । హారతి । స్పృత్యే । అపరిమితాభిరిత్యపరి-మితాభిః ।
 పరీతి । మినుయాత్ । అపరిమితస్థేత్యపరి-మితస్థ । అవరుధ్యాఱత్యవ-రుధ్యై । యమ్ ।
 కామయేత । అపశుః । స్యాత్ । ఇతి । అపరిమిత్యేత్యపరి-మిత్య । తస్య । శర్కరాః । నీకతాః ।
 వీతి । ఊహాత్ । అపరిగృహీతఱత్యపరి-గృహీతే । ఏవ । అస్య । విషూచీసమ్ । రేతః । పరేతి ।
 హిల్లాతి । అపశుః । ఏవ । భవతి ॥౨౩॥ యమ్ । కామయేత । వశుమానితివశు-మాన్ ।

స్నాత్ ఇతి | వర్ణమిశ్యతవరి - చిశ్య | తస్య | శర్భణా | నీకతా | వీతి | త్సహాత్ | పరిగృహీత
 ఇతివరి - గృహీతే | ఏవ | అస్తై | సమీచీనమ్ | రేతః | నిజ్జుతి | పశుమానితపశు - చూన్ |
 ఏవ | ద్రవతి | సామ్యా | వీతి | త్సహాతి | సోమః | వై | రేతోరాజితరేతః - రాః | రేతః |
 ఏవ | తత్ | ద్రధాతి | గ్రాయత్రియా | బ్రాహ్మణస్య | గ్రాయత్రః | హి | బ్రాహ్మణః | త్రిపురీ
 రాజస్యస్య | త్రిపురః | హి | రాజస్య | శంయుమితీకమ్ - యమ్ | బ్రాహ్మణస్యమ్ |
 మేదః | న | ఉపేతి | అనమత్ | సః | అగ్నిమ్ | ప్రేతి | అవిశత్ || ౨౪ || సః | అగ్నిః | కృష్ణః |
 దూపమ్ | కృత్వా | ఉదితి | అయత | సః | అశ్వీమ్ | ప్రేతి | అవిశత్ | సః | అశ్వస్య | అనాన్తర్
 కవలత్యనాన్తర - కపః | అర్ధవత్ | యత్ | అశ్వీమ్ | అక్రమయతీత్యా - క్రమయతి | యః |
 ఏవ | మేదః | అశ్వీమ్ | ప్రేతి | అవిశత్ | తమ్ | ఏవ | అనేతి | రున్తే | ప్రజాపతినేతిప్రజా -
 పతినా | అగ్నిః | చేతవ్య | ఇతి | అహః | ప్రాజాపత్యఇతిప్రాజా - పత్య | అశ్వః | యత్ |
 అశ్వీమ్ | అక్రమయతీత్యా - క్రమయతి | ప్రజాపతినేతిప్రజా - పతినా | ఏవ | అగ్నిమ్ | చినుతే
 పుష్కరపర్ణమితీపుష్కర - పర్ణమ్ | ఉపేతి | ద్రధాతి | యోనిః | వై | అగ్నిః | పుష్కరపర్ణమితీ
 పుష్కర - పర్ణమ్ | సయోనిమితిస - యోనిమ్ | ఏవ | అగ్నిమ్ | చినుతే | అపామ్ | పృష్ఠమ్ |
 అస్తి | ఇతి | ఉపేతి | ద్రధాతి | అపామ్ | వై | ఏతత్ | పృష్ఠమ్ | యత్ | పుష్కరపర్ణమితీపుష్కర -
 పర్ణమ్ | రూపేణ | ఏవ | ఏనత్ | ఉపేతి | ద్రధాతి || ౨౫ || ఇన్ద్రఃపశుకామస్యభవత్యచిశ్య
 యోనించిగోంశతిశ్చ || ౬ ||

బ్రహ్మ | జ్జానమ్ | ఇతి | రుక్మమ్ | ఉపేతి | ద్రధాతి | బ్రహ్మముఖాఇతిబ్రహ్మ -
 ముఖా | వై | ప్రజాపతిరితిప్రజా - పతిః | ప్రజాఇతిప్ర - జాః | అస్మజ్జత | బ్రహ్మముఖాఇతి
 బ్రహ్మ - ముఖా | ఏవ | తత్ | ప్రజాఇతిప్ర - జాః | యజమానః | స్మజ్జతే | బ్రహ్మ |

ఉత్తరామిత్కుత్-తరామ్ । ఔదుమ్పరీమ్ । తస్మాత్ । అస్యా । అసౌ । ఉత్తరేత్కుత్-తరా ।
 అజ్యస్య । పూర్ణామ్ । కార్మర్మమయ్యామితీకార్మర్మ-మయామ్ । వజ్రః । వై । అజ్యమ్ ।
 వజ్రః । కార్మర్మ । వజ్రీణ । ఏవ । యజ్ఞస్య । దక్షిణతః । రక్షాగోంసి । అపేతి । హన్తి ।
 దర్శుః । పూర్ణామ్ । ఔదుమ్పరీమ్ । పశవః । వై । దధి । ఉర్క । ఉదుమ్పరః । ప్రకుమ ।
 ఏవ । ఉర్కమ్ । దధాతి । పూర్ణేతి । ఉపేతి । దధాతి । పూర్ణేతి । ఏవ । ఏనమ్ ॥౧౫॥
 అముష్మిన్న్యే । లోకే । ఉపేతి । తిష్ఠేతి । విరాజితీవి-రాజీ । అగ్ని । రేతస్య । ఇతి ।
 అహః । సుక్ । వై । విరాజితీవి-రాజీ । యత్ । సుహా । ఉపదధాతీత్కృప-దధాతి । విరాజితీ
 వి-రాజీ । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । యజ్ఞముఖేయజ్ఞముఖాతియజ్ఞముఖే-యజ్ఞముఖే ।
 వై । క్రియమాణే । యజ్ఞమ్ । రక్షాగోంసి । జిహ్వాగోంసన్తి । యజ్ఞముఖామితీయజ్ఞ-ముఖమ్
 రుక్మః । యత్ । రుక్మమ్ । వ్యాఘారయతీతివి-అఘారయతి । యజ్ఞముఖాదితీయజ్ఞ-
 ముఖాత్ । ఏవ । రక్షాగోంసి । అపేతి । హన్తి । పఞ్చభిరితిపఞ్చ-భిః । వ్యాఘారయతీతివి-
 అఘారయతి । పాఞ్చః । యజ్ఞః । యావాన్ । ఏవ । యజ్ఞః । తస్మాత్ । రక్షాగోంసి । అపేతి ।
 హన్తి । అక్ష్తయా । వ్యాఘారయతీతివి-అఘారయతి । తస్మాత్ । అక్ష్తయా । పశవః । అఙ్గాని
 ప్రేతీ । హరన్తి । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౧౬॥

॥ వనస్పతయోదక్షిణతోధత్తవనంతస్మాదక్షయపఞ్చవ ॥౩॥

స్వయమాశ్రణామితిస్వయమ్-ఆశ్రణామ్ । ఉపేతి । దధాతి । ఇయమ్ । వై । స్వయమా
 శ్రణేతిస్వయమ్-ఆశ్రణా । ఇమామ్ । ఏవ । ఉపేతి । ధత్తే । అశ్వమ్ । ఉపేతి । ప్రూషయతి
 ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అస్యామ్ । దధాతి । అథోతి ॥ ప్రాణాపత్యతిప్రాణా-పత్య ।
 వై । అశ్వ । ప్రాణాపతినేతీప్రాణా-పతినా । ఏవ । అగ్నిమ్ । చినుతే । ప్రధమా । షుభా ।

ఉపధీయమానేత్యప-ధీయమానా | ప్రశూనామ్ | చ | యజమానస్య | చ | ప్రాణమితీప్ర-
 తనమ్ | అపీతి | దధాతి | స్వయమాశ్చర్షితీస్వయమ్-అశ్చర్షా | భవతి | ప్రాణానామితీప్ర-
 తనానామ్ | ఉప్యుష్ట్యా ఇత్యుత్-స్పృష్ట్యే | అభోఽతి | సువర్ణస్యేతిసుహ-గస్యే | లోకస్య |
 అనుభ్యాత్యా ఇత్యను-భ్యాత్యై | అగ్ని | అగ్నిః | దేవవ్యః | ఇతి | అహా | ఏషః | వై || ౪౦ ||
 అగ్నిః | వైశ్వానరః | యత్ | బ్రాహ్మణః | తస్మై | ప్రథమామ్ | ఇష్టామ్ | యజ్ఞస్మితామితి
 యజ్ఞ-కృతామ్ | ప్రేతి | యచ్చేత్ | తామ్ | బ్రాహ్మణః | చ | ఉపేతి | దధాతి | అగ్ని
 ఏవ | తత్ | అగ్నిమ్ | చినుతే | ఈశ్వరః | వై | ఏషః | అర్చిమ్ | అర్చరిత్యా-అర్చః | యః |
 అవీద్యాన్ | ఇష్టామ్ | ఉపదధాతీత్యప-రధాతి | త్రీన్ | పరాన్ | దధాత్ | త్రయః |
 వై | ప్రాణాఇతిప్ర-తనా | ప్రాణానామితీప్ర-తనానామ్ | స్పృష్ట్యై | ద్వా | ఏవ | దేయో |
 ద్వా | హి | ప్రాణావితీప్ర-తనా | ఏకః | ఏవ | దేయః | ఏకః | హి | ప్రాణాఇతిప్ర-తనః |
 ప్రశుః || ౪౧ || వై | ఏషః | యత్ | అగ్నిః | న | ఖలు | వై | ప్రశపః | ఆయవసే | రమన్తే |
 దూర్వేష్టకామితీదూర్వా-ఇష్టకామ్ | ఉపేతి | దధాతి | ప్రశూనామ్ | ధృత్యై | ద్వాభ్యామ్ |
 ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | కాణ్డాత్కాణ్డాదితికాణ్డాత్-కాణ్డాత్ | ప్రరోహనీతిప్ర-రోహన్తి |
 ఇతి | అహ | కాణ్డేనకాణ్డేనేతికాణ్డేన-కాణ్డేన | హి | ఏషా | ప్రలితిప్రతీతిప్రతి-తిష్ఠతి | ఏవా
 నః | దూర్వే | ప్రేతి | తను | సహస్రేణ | శతేన | చ | ఇతి | అహ | సాహస్రః | ప్రజాపతిరితి
 ప్రజా-పతిః | ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః | ఆప్త్యై | దేవలక్ష్మమితిదేవ-లక్ష్మమ్ | వై | త్ర్యాలిఖితే
 తిత్రి-అలిఖితా | తామ్ | ఉత్తరలక్ష్మాణమిత్తుత్తర-లక్ష్మాణమ్ | దేవాః | ఉపేతి | అదధత్ |
 అధరలక్ష్మాణమిత్కుధర-లక్ష్మాణమ్ | అనురాః | యమ్ || ౪౨ || తామయేత | వసీయాన్ |
 స్యాత్ | ఇతి | ఉత్తరలక్ష్మాణమిత్తుత్తర-లక్ష్మాణమ్ | తస్య | ఉపేతి | దధాత్ | వసీయాన్ |

ఏవ భవతి యమ్ త్రామయేత పాపీయాన్ స్థాన్తః ఇతి అరణ్యలక్ష్మణమిత్యుదర-
 లక్ష్మణమ్ తస్య ఉపేతి దధాన్తః అనురయోనిమిత్యుదర-యోనిమ్ ఏవ ఏనమ్ |
 అను పరేతి భావయతి పాపీయాన్ భవతి త్రానినితేతిత్ర-అనినితా భవతి యమ్ |
 వై లోకా త్రానినితేతిత్ర-అనినితా ఏభ్య ఏవ లోకేభ్య త్రాత్యుమ్ అన్యః ఏతి |
 అక్షీరసః సువర్ణమితీసుమ-గమ్ లోకమ్ యతః స్వలోకాః కూర్మ భూత్వా అను
 ప్రేతి అసర్పిన్ ||౪౪|| యత్ కూర్మమ్ ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి యథా శ్రీతపరిశ
 శ్రీత-చిత్ అశ్మసా నయతి ఏవమ్ ఏవ ఏనమ్ కూర్మః సువర్ణమితీసుమ-
 గమ్ లోకమ్ అశ్మసా నయతి మేధః వై ఏషః ప్రశూనామ్ యత్ కూర్మః |
 యత్ కూర్మమ్ ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి స్వమ్ ఏవ మేధేమ్ పశ్యన్తః వశమః |
 ఉపేతి తిప్పన్తే శ్మశానమ్ వై ఏతత్ క్రియతే యత్ మృశానామ్ ప్రశూనామ్
 శీర్షాడి ఉపధీయన్తత్యుప-ధీయన్తే యత్ జీవన్తమ్ కూర్మమ్ ఉపదధాతీత్యుప-
 దధాతి తేన అశ్మశానచిదిత్యశ్మశాన-చిత్ వాన్తవ్యం వై ఏషః యత్ ||౪౫|| కూర్మః |
 మధు వాతా ఋతాయతత్యుత-యతే ఇతి దధ్నా మధుమిశ్రేదేతిమధు-మిశ్రేణ
 అలీతి అసక్తి స్వదయతి ఏవ ఏనమ్ గ్రామ్యమ్ వై ఏతత్ అన్నమ్ యత్ దధి |
 అరణ్యమ్ మధు యత్ దధ్నా మధుమిశ్రేదేతిమధు-మిశ్రేణ అభ్యనక్తిత్యలి-అనక్తి
 ఉభయస్య అవరుధ్యాత్యవ-రుధ్యై మహీ ర్షా వృధివీచ నః ఇతి ఇహా |
 అభ్యామ్ ఏవ ఏనమ్ ఉభయతః పరీతి గృహ్యతి ప్రాప్నోమ్ ఉపేతి దధాతి |
 సువర్ణస్యేతిసుమ-గస్య లోకస్య నమస్త్వా ఇతిసమ్-అస్మై పురస్తాత్ ప్రత్యక్ష్యమీ
 ఉపేతి దధాతి తస్మాత్ ||౪౬|| పురస్తాత్ ప్రత్యక్ష్యః వశమః మేధేమ్ ఉపేతి |

మధ్యే | పురుషశ్రీరమితిపురుష-శ్రీరమమ్ | ఉపేతి | దధాతి | సవీర్యత్వాయేతిసవీర్య-త్వాయ
 ఉభాయామ్ | అపేతి | దధాతి | ప్రతిష్ఠామితిప్రతి-స్థామ్ | ఏవ | ఏసత్ | గమయతి | ప్యర్థమితి
 వి-య్యుర్థమ్ | వై | ఏతత్ | ప్రాణైరితిప్ర-అనై | అమేధ్యమ్ | యత్ | పురుషశ్రీరమితిపురుష-
 శ్రీరమమ్ | అమృతేమ్ | ఇటు | వై | ప్రాణాఇతిప్ర-అనా || ౧౪౯ || అమృతేమ్ | హిరణ్యమ్ |
 ప్రాణిష్ఠితిప్ర-అనేమ్ | హిరణ్యశక్యానితిహిరణ్య-శక్యాన్ | ప్రతితి | అస్మతి | ప్రతిష్ఠామితి
 ప్రతి-స్థామ్ | ఏవ | ఏసత్ | గమయిత్వా | ప్రాణైరితిప్ర-అనై | సమితి | అర్థయతి | దధాన్ |
 మధుమిశ్రేణేతిమధు-మిశ్రేణ | పూరయతి | మధుష్య | అసాని | ఇతి | కృతాకర్త్యేనేతికృత-
 అకర్త్యేన | మేధ్యత్వాయేతిమేధ్య-త్వాయ | గ్రామ్యమ్ | వై | ఏతత్ | అస్మిమ్ | యత్ | దు
 అరణ్యమ్ | మధు | యత్ | దధాన్ | మధుమిశ్రేణేతిమధు-మిశ్రేణ | పూరయతి | ఉభయ్య
 అవరుద్ధాఇత్యవ-రుద్ధ్యై | పశుశ్రీరషాడీతిపశు-శ్రీరషాడి | ఉపేతి | దధాతి | పశవః | వై |
 పశుశ్రీరషాడీతిపశు-శ్రీరషాడి | పశున్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే | యమ్ | క్రామయేత |
 అపశుః | స్యాత్ | ఇతి || ౧౫౦ || విషూచీనాని | తస్య | ఉపేతి | దధ్యాత్ | విషూచః | ఏవ |
 అస్యాత్ | పశున్ | దధాతి | అపశుః | ఏవ | భవతి | యమ్ | క్రామయేత | పశుమానితిపశు-
 మాన్ | స్యాత్ | ఇతి | సమీచీనాని | తస్య | ఉపేతి | దధ్యాత్ | సమీచః | ఏవ | అస్మై | పశున్
 దధాతి | పశుమానితిపశు-మాన్ | ఏవ | భవతి | పురస్తాత్ | ప్రతీచీనేమ్ | అత్యస్య | ఉపేతి
 దధాతి | పశ్యాత్ | ప్రాచీనేమ్ | ఋషభస్య | అపశవః | వై | అన్యే | గోఅశ్వేభ్యఇతిగో-
 అశ్వేభ్య | పశవః | గోఅశ్వానితిగో-అశ్వాన్ | ఏవ | అస్మై | సమీచః | దధాతి | ఏతావ్యః |
 వై | పశవః || ౧౫౧ || ద్విపాదృఇతిద్వి-పాదః | చ | చతుష్పాదృఇతిచతుః-పాదః | చ | తాన్ |
 వై | ఏతత్ | అగ్ని | ప్రేతి | దధాతి | యత్ | పశుశ్రీరషాడీతిపశు-శ్రీరషాడి | ఉభయధాతిష్యవ-

దధాతి | అముమ్ | అరద్యామ్ | అస్వితీ | తే | ద్విశామి | ఇతి | అహ | గ్రామ్యేర్ధ్య | ఏవ | ప్రకుర్వ
 ఇతివశు-ర్ధ్య | అరద్యాన్ | ప్రశూన్ | శుచమ్ | అసు | ఉదితి | నృజతి | తస్మాత్ | సమాపక్
 ప్రశూనామ్ | ప్రజాయమానానామితిప్ర-జాయమానానామ్ | అరద్యా | ప్రశవః |
 కనీయాగంసః | శుదా | హి | ఋతా | సర్వశీర్షమితిసర్వ-శీర్షమ్ | ఉపేతి | దధాతి | యా
 ఏవ | సర్వ | త్వీషే | తామ్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే ||౧౨|| యత్ | సమీచీసమ్ | ప్రకుశీర్షైరితి
 వశు-శీర్షైః | ఉపదధ్యాదిత్యుప-దధ్యాత్ | గ్రామ్యాన్ | ప్రశూన్ | దగంశుతాః | స్మృ | యత్
 విషూచీసమ్ | అరద్యాన్ | యతః | ఏవ | వరేత్ | అవేతి | తామ్ | త్వీషేమ్ | రున్తే | యా |
 సర్వే | వ | గ్రామ్యాన్ | ప్రశూన్ | హిసస్తి | న | అరద్యాన్ | అధోఇతి | ఖలు | ఉపరేయ
 మిత్యుప-రేయమ్ | ఏవ | యత్ | ఉపదధాతీత్యుప-దధాతి | తేన | తామ్ | త్వీషేమ్ |
 అవేతి | రున్తే | యా | సర్వే | యత్ | యతః | వదతి | తేన | శాస్తమ్ ||౧౩ ||

|| ఉనాంతస్యోపప్రాణాస్యాదితివైపశవోరున్తేచతుశ్చత్వారిగంశచ్చ ||౧౪||

ప్రశుః | వై | ఏషః | యత్ | అగ్నిః | యోసిః | ఖలు | వై | ఏషా | ప్రశోః | వీతి | క్రియతే
 యత్ | ప్రాచీసమ్ | ఐష్టకాత్ | యతః | క్రియతే | రేతః | అప్స్యాః | అప్స్యాః | ఉపేతి |
 దధాతి | యోసో | ఏవ | రేతః | దధాతి | పఞ్చ | ఉపేతి | దధాతి | పాజ్ఞ్యైః | ప్రశవః | ప్రశూన్
 ఏవ | అస్మై | ప్రేతి | జనయతి | పఞ్చ | దక్షిణతః | వజ్రః | వై | అప్స్యాః | వజ్రేణ | ఏవ |
 యజ్ఞస్య | దక్షిణతః | రక్షాగంసి | అపేతి | హన్తి | పఞ్చ | ప్రశ్నాత్ ||౧౫|| ప్రాచీః |
 ఉపేతి | దధాతి | ప్రశ్నాత్ | వై | ప్రాచీసమ్ | రేతః | ధీయతే | ప్రశ్నాత్ | ఏవ | అస్మై |
 ప్రాచీసమ్ | రేతః | దధాతి | పఞ్చ | పురస్తాత్ | ప్రతీచీః | ఉపేతి | దధాతి | పఞ్చ | ప్రశ్నాత్ |
 ప్రాచీ | తస్మాత్ | ప్రాచీసమ్ | రేతః | ధీయతే | ప్రతీచీః | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | జాయన్తే |

పచ్చ | ఉత్తరతమ్యుత్-తరతః | ఛస్తస్యా | ప్రశవః | నై | ఛస్తస్యా | ప్రశాన్ | ఏవ | ప్రజాతా
 వితిప్ర-జాతాన్ | స్వమ్ | అయతనమిత్యా-యతనమ్ | అభి | పరీతి | ఉపాతే | ఇయమ్
 నై | అగ్నే | అతిదాహాదిత్యుతి-దాహాత్ | అవిభేత్ | సా | ఏతా || ౧౫ || అప్స్యా |
 అపశ్యత్ | తా | ఉపేతి | అధత్ | తతః | నై | ఇమామ్ | స | అతీతి | అదహాత్ | యత్ |
 అప్స్యా | ఉపదధాతీత్యువ-దధాతి | అస్యా | అసతిదాహాద్యేత్యుతి-దాహాయ | ఉవాచ
 చా | ఇయమ్ | అదత్ | ఇత్ | సు | బ్రహ్మాణా | అస్మిమ్ | యస్య | ఏతా | ఉపధీయాన్తాత్మ్యప-
 ధీయాన్తే | యః | ఉ | చ | ఏనాః | ఏవమ్ | వేదత్ | ఇతి | ప్రాణభృతఃప్రాణ-భృతః |
 ఉపేతి | దధాతి | రేతసి | ఏవ | ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ | దధాతి | తస్మాత్ | పదన్తే | ప్రాణన్నితి
 ప్ర-అనన్తే | పశ్యన్తే | శృణ్వన్తే | ప్రశుః | జాయతే | అయమ్ | పురః || ౧౬ || భువః | ఇతి |
 పురస్తాత్ | ఉపేతి | దధాతి | ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ | ఏవ | ఏతాభిః | దాధార | అయమ్ |
 దక్షిణా | విశ్వకర్మేతివిశ్వ-కర్మా | ఇతి | దక్షిణతః | మసః | ఏవ | ఏతాభిః | దాధార |
 అయమ్ | ప్రశ్నాత్ | విశ్వవ్యచాఇతివిశ్వ-వ్యచాః | ఇతి | ప్రశ్నాత్ | చక్షుః | ఏవ | ఏతాభిః |
 దాధార | ఇదమ్ | ఉత్తరాదిత్యుత్-తరాత్ | సువః | ఇతి | ఉత్తరతమ్యుత్-తరతః | శ్రోత్రమ్
 ఏవ | ఏతాభిః | దాధార | ఇయమ్ | ఉపరి | మతిః | ఇతి | ఉపరిష్టాత్ | వాచమ్ | ఏవ |
 ఏతాభిః | దాధార | దశదశేతిదశ-దశ | ఉపేతి | దధాతి | సవీర్యత్వాయేతిసవీర్య-
 త్వాయ | అక్షయా || ౧౭ || ఉపేతి | దధాతి | తస్మాత్ | అక్షయా | ప్రశవః | అఙ్గాని | ప్రేతి |
 హరన్తి | ప్రతిపిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై | యః | ప్రాచీః | తాభిః | వసిష్ఠః | ఆర్షోత్ | యః |
 దక్షిణా | తాభిః | భరద్వాజః | యః | ప్రతీచీః | తాభిః | విశ్వామిత్రఇతివిశ్వ-మిత్రః | యః |
 ఉదీచీః | తాభిః | జమదగ్నిః | యః | ఉర్ధ్వా | తాభిః | విశ్వకర్మేతివిశ్వ-కర్మా | యః |

ఏవమ్ । ఏతాసామ్ । ఋద్ధిమ్ । వేద । ఋద్ధాతి । ఏవ । యః । అసామ్ । ఏవమ్ ।
 ఋన్సుతామ్ । వేద । ఋన్సుమానితిఋన్సు-మాన్ । భవతి । యః । అసామ్ । ఏవమ్ । క్షిప్తిమ్ ।
 వేద । కల్పతే ॥౧౮॥ అన్సు । యః । అసామ్ । ఏవమ్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । వేద ।
 ఆయతనవానిత్యాయతన-వాన్ । భవతి । యః । అసామ్ । ఏవమ్ । ప్రతిష్ఠామితీప్రతి-
 స్థామ్ । వేద । ప్రతితి । ఏవ । తిష్ఠతి । ప్రాణభృతఃప్రాణ-భృతః । ఉపదాయేతుభు-
 రాయ । సంయతఃసమ్-యతః । ఉపేతి । దధాతి । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । అస్మిన్
 ద్విత్వా । సంయద్ధిరితిసంయత్-భిః । సమితి । యచ్ఛతి । తత్ । సంయతామితిసమ్-
 యతామ్ । సంయత్వమితిసంయత్-శ్వమ్ । అభోఽతి । ప్రాణఃప్రాణ-అనే । ఏవ । అప్రాసమి-
 త్యప-అనమ్ । దధాతి । తస్మాత్ । ప్రాణాపానానితిప్రాణ-అపానౌ । సమితి । చరతః ।
 విషాచిః । ఉపేతి । దధాతి । తస్మాత్ । విష్యజ్ఞౌ । ప్రాణాపానానితిప్రాణ-అపానౌ । యత్ ।
 వై । అగ్నేః । అసంయతమిత్యసమ్-యతమ్ ॥౧౯॥ అసువర్ణమిత్యసువః-గ్యమ్ । అస్య ।
 తత్ । సువర్ణఃసవః-గ్యః । అగ్నిః । యత్ । సంయతఃసమ్-యతః । ఉపదధాతీశ్వప-
 దధాతి । సమితి । ఏవ । ఏనమ్ । యచ్ఛతి । సువర్ణమితిసువః-గ్యమ్ । ఏవ । అక్షః । త్ర్యవిరితి
 త్రి-అవిః । వయః । కృతమ్ । అయానామ్ । ఇతి । అహ । వయోభిరితివయః-భిః । ఏవ ।
 అయాన్ । అవేతి । రున్తే । అయైః । వయాగ్ంసి । సర్వతః । వాయుమభిరితివాయు-మతీః ।
 భవన్తి । తస్మాత్ । అయమ్ । సర్వతః । పవతే ॥౨౦॥

॥ ప్రశ్నాదేతాపురోక్షయాకల్పతే సంయతంపచ్చత్రిగింశచ్చ ॥౨౦॥

గాయత్రీ । త్రిప్యప్ । జగతి । అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్ । పక్ష్యామ్ । సహ ॥ ధృవాతీ ।
 ఉష్ణిహా । క్రకుత్ । సూరీభిః । శిష్యుస్తు । త్వా ॥ ద్విపదేతిద్వి-పదా । యా । చతుష్పదేతిచతు-

ధృతిః । ప్రతిపత్తిః-పతిః । యా । ద్ర । మృత్యురీతిపతి-పదా ॥ సచేన్ద్రావతిస-సన్యా । యా ।
 తి । విశ్వకర్మవతి-వత్సాః । స్థూరిణిః । శిష్యుస్తా । త్వా ॥ మహాసాచ్చిరితిమహా-వాచ్చిః ।
 ర్షివతయః । విశ్వకర్మ । అశోకః । ప్రసూపరీరితిప్ర-సూపరీ ॥ మేహ్యా । విద్యుత్వతివి-
 వ్యుతః । వాచః । స్థూరిణిః । శిష్యుస్తా । త్వా ॥ ర్షితాః । వారీడిః । గీసోః । యుజః । యుజ్జస్తే
 కర్షణిరితికర్ష-ణిః ॥ అశ్వకర్మ । వ్రాణిపః । క్షుది । స్థూరిణిః । శిష్యుస్తా । త్వా ॥ వారీః ॥ ౬౦ ॥
 తి । విశ్వకర్మ । లోతు । వీతి । ర్షిస్తా । మునీషయా ॥ దేవాసామ్ । పత్నీః । దిశః । స్థూరిణిః ।
 శిష్యుస్తా । త్వా ॥ క్షుదితి । అశ్చ । యపమన్యవతియప-మన్యః । యపమ్ । చిత్ । యథా ।
 వాస్తా । అనుపూర్వమిత్వను-పూర్వమ్ । వియాయతీవి-యాయ ॥ ఇహేహేతీహ-ఇహా ।
 విస్తామి । క్షుదిత । లోతనాని । యే । అరహిషః । సమాప్యత్తిమితిసమః-వ్యక్తిమ్ । న ।
 అగ్నిః ॥ ౬౧ ॥ వారీప్రగ్గంకచ్చ ॥ ౬౦ ॥

కుః । త్వా । వ్యతి । కుః । త్వా । వీతి । శాస్తి । కుః । తే । గాత్రాడి । శిష్యుతి ॥ కుః । తి ।
 తి । శ్చుతా । క్షవిః ॥ ఋతపః । తే । ఋతుధేత్య కు-ధా । పరుః । శమితారః । వీతి । శాసతు ॥
 సంసప్తరస్యేతీసమ్-సప్తరస్య । ధాయసా । శిమేభిః । శిష్యుస్తా । త్వా ॥ దైవ్యాః ।
 అధ్యవ్యపః । త్వా । ధృష్టా । వీతి । చ । శాసతు ॥ గాత్రాడి । పర్వకఠిపర్వ-కః । తే ।
 శిమోః । క్షుత్తాస్తా । శిష్యుస్తా ॥ అర్థమాసాఇత్యర్థ-మాసాః । పరూగంషి । తే । మాసాః ।
 ధృష్టా । శిష్యుస్తా ॥ అహోరాత్రాడిత్యహా-రాత్రాడి । మరుతః । విలిష్టమితివి-లిష్టమ్ ॥ ౬౨ ॥
 సూచయస్తా తే ॥ పుధివీ । తే । అస్తరక్షణ । వ్రాయుః । ఛిద్రమ్ । భిషజ్యతు ॥ ద్యౌః । తే ।
 సక్షత్రాః । సహ । రూపమ్ । కృతోతు । సాధుయా ॥ శమ్ । తే । పరీభ్యః । గాత్రేభ్యః । శమ్ ।
 త్వా । అవరీభ్యః ॥ శమ్ । అస్థభ్యః । అస్థభ్య-భ్యః । ముష్టభ్యః । అతిముష్ట-భ్యః । శమ్ । తి । తే ।

తనువే భువత్ ॥౬౪॥ విరిష్టన్విగ్ంశచ్చ ॥౧౨॥ విష్ణుముఖాత్సవతేయాపతీవినైపురుష
మాత్రణాగ్నీతవత్రవోవయోబ్రహ్మణానగ్ం స్వయమాశ్మణ్ణమేషాం నైపశుర్ణాయత్రీకస్తా
ద్వారత ॥౧౨॥

విష్ణుముఖాత్సవతేయాపతీవినైపురుష
మాత్రణాగ్నీతవత్రవోవయోబ్రహ్మణానగ్ం స్వయమాశ్మణ్ణమేషాం నైపశుర్ణాయత్రీకస్తా
ద్వారత ॥౬౪॥

॥ విష్ణుముఖాత్సవతేభువత్ ॥

॥ వారిఃఽమ్ ॥

॥ తభుత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్జుణచస్త్ర ॥

పల్నామకాథే ద్వితీయప్రశ్నస్సమాప్తః